

**BALÍČEK METODICKÝCH MATERIÁLŮ
PRO VÝUKU O EU**

EUROPSKÝ PARLAMENT

JEDNÍM TAHEM

**6 AKTIVIT O EVR PSKÉM
PARLAMENTU**

Aktivity o Evropském parlamentu

Mgr. Ondřej Marek
Vydalo CpkP, Praha 2010
ISBN: 978-80-86902-81-4

Layout brožury: Tomáš Hibi Matějčík
Sazba: Eva Nečasová – www.eva-necasova.cz
Ilustrace: Jaromír Plachý

Projekt CpkP střední Čechy „EP for students“ byl podpořen grantem Evropského parlamentu ve výši 42.761 €. Veškeré informace odrážejí názory autorů a nikoliv oficiální stanovisko Evropského parlamentu.

EVROPSKÝ PARLAMENT

JEDNÍM TAHEM

ÚVODEM

Jedním z poslání vzdělávání je formovat společnost. Škola by měla nejen připravovat na budoucí profesní život, ale také na budoucí život ve společnosti. Zatímco nejrůznější ideologické systémy a manipulativní filozofie mají propracované postupy předávání vlastních myšlenek a hodnot, demokratická společnost je ve své citlivosti k ideologiím a manipulaci při předávání vlastních hodnot opatrná. Předepisování pohledu na společnost a její uspořádání není demokratické společnosti vlastní. Jak jsme byli v historii několikrát svědky, je to její přednost i slabina.

Jednou z kompetencí, které by měl absolvent střední školy mít, je kompetence občanská¹. Jak se přirozeně ztrácí zkušenost s životem v totalitní společnosti a neprohlubuje se osvojování hodnot a kompetencí potřebných pro fungování demokratické společnosti, vzrůstá riziko přijímání jednoduchých nedemokratických řešení. Jak jsme si v minulosti mnohokrát vyzkoušeli, tato lákavá cesta je cestou do zkázy.

Protože v našem životě má stále větší vliv integrující se Evropa, které jsme součástí, musíme nést občanskou odpovědnost nejen za svoji obec a stát, ale i za rozšiřující se Evropskou unii. Lisabonská smlouva posiluje roli občanů, národních a hlavně Evropského parlamentu na chodu Evropské unie. Evropské instituce nemohou fungovat

v jakémsi vlastním virtuálním světě. Potřebují impulzy a zpětnou vazbu od evropské veřejnosti, jinak nemohou dlouhodobě plnit svoji funkci.

Přestože je česká společnost k otázkám Evropské integrace skeptičtější než okolní národy, pokud má hlas České republiky přispívat ke směřování evropské integrace, musíme se na řešení evropské problematiky aktivně podílet a hlavně musíme umět se na ní podílet. Možná by zde byly na místě slova Winstona Churchilla, které lze uplatnit na otázku evropské integrace: „Říká se, že demokracie je nejhorší způsob vlády, s výjimkou všech ostatních, které jsme již vyzkoušeli“².

Tato metodika nabízí několik vzdělávacích aktivit, které pomohou učitelům humanitních předmětů s výukou a posilováním zmíněných občanských kompetencí ve vzdělávací oblasti „Člověk a společnost“. Téma, které jsme pro tento soubor aktivit vybrali, je parlamentní demokracie a její návaznost na problematiku Evropské unie.

Parlament je základní a nejpochopitelnější stavební kamen demokratického zřízení. Na příkladu parlamentu a jeho fungování lze učit řadu dovedností, které jsou pro fungování zdravé demokratické společnosti potřebné.

¹ Rámcový vzdělávací program pro gymnázia, VÚP v Praze 2007, str. 4.

² Winston Churchill, Promluva v Dolní sněmovně, 11. listopadu 1947. Zdroj: http://cs.wikiquote.org/wiki/Demokracie#cite_note-4

³ Rámcový vzdělávací program pro gymnázia, VÚP v Praze 2007, str. 38.

O AKTIVITÁCH

Cílem Aktivit o Evropském parlamentu není studenty zahltit nepřeborným množstvím údajů a dat. Pro fungování demokratické společnosti je mnohem důležitější kritické uvažování o předkládaných informacích a respekt k demokratickým hodnotám. Proto aktivity neslouží k získávání a upevňování znalostí, ale především studenty vedou k umění získávat různé pohledy na skutečnost a motivují je k vlastním úvahám na daná témata.

Aktivity jsou vytvářené tak, aby byly realizovatelné v jedné vyučovací hodině. Jejich cílem je především vnášet zajímavé přístupy a témata do vyučování. Součástí většiny aktivit jsou přílohy s pracovními listy a dalšími pomůckami, které můžete kopírovat pro využití v hodině.

Pokud to bylo vhodné, jsou aktivity uváděny v různých časově a odborně náročných variantách, proto je možné využívat je nejen pro střední školy, ale i pro vyšší ročníky základních škol. Věnujte pozornost také metodickým poznámkám a typům, které vám usnadní práci s aktivitami. Téma Evropského parlamentu prochází celým souborem aktivit, jedná se však jen o tématické jádro, okolo kterého se seskupuje řada témat z různých předmětů.

MALÝ PŘEHLED AKTIVIT

Evropský parlament trochu jinak

Tato aktivita je založena na práci s prezentací o Evropském parlamentu na www.ep15.eu.

Politické postoje

Přiřazováním politických hodnot, cílů a současných politických stran k základním politickým směrům se studenti seznámí se základními politickými postoji reprezentovanými současnou politickou scénou.

Slovní manipulace

Na základě vyhledávání příkladů verbální manipulace se studenti učí, jak se manipulaci v jejích jednodušších formách bránit.

Vyjednávání o imunitě

Formou řízené diskuze se studenti zamýšlí nad hranicemi přijatelnosti v otázce poslanecké imunity.

Mediální realita?

Studenti mají za úkol přiřadit k mediálním zprávám deníky, z nichž pocházejí. Při tom si mají uvědomit, jak mediální realitu ovlivňuje cílová skupina sdělení.

Jednací řád

Na příkladu jednacího řádu si studenti uvědomí, důležitost ukotvení pravidel pro fungování demokratických orgánů. Jaká jsou pravidla diskuze, co nám ulehčuje komunikaci. Jednací řád sněmovny.

PORTÁL DVOREK.EU

Dvorek.eu je vzdělávacím projektem, který podporuje projektový přístup a nabízí nástroje ke zkvalitnění výuky společenských věd, občanské nauky a dalších předmětů. Dvorek.eu je příkladem mezioborového přístupu, který využívá hry a simulace k tomu, aby si studenti osvojovali různé kompetence v oblasti demokratické výchovy, komunikace a sociálních dovedností. Dvorek.eu je zaměřen na studenty středních škol, ale je otevřen i pro mladší příslušně zdatné zájemce.

Dvorek.eu nabízí pro učitele několik možností využití:

1. možnost publikování studentských prací na portálu Dvorek.eu;
2. zapojení do různých podpůrných her a soutěží (například simulace rozhodování v Evropském parlamentu);
3. rozcestník podobných zajímavých projektů www.dvorek.eu/teachers.do.

Dvorek jako nástroj publikování studentských prací

Hlavní cílem portálu Dvorek.eu je zvyšování zájmu studentů o veřejné dění ve světě, společnosti i jejich nejbližším okolí. Příprava nejruznějších referátů, esejí či ročníkových prací je neodmyslitelnou součástí středoškolského studia. Možnost zveřejnění studentské práce na veřejném serveru a diskuze nad ní je pro studenty více motivující než příprava podobných prací „do šuplíku“.

Dvorek.eu funguje jako redakční systém, kde mohou studenti publikovat svoje články na různá společenská témata. Článek na rozdíl od mnoha podobných serverů není publikován automaticky, ale musí být schválen editorem portálu. Pokud není článek dostatečně kvalitní, editor zašle autorovi připomínky a návrhy na zlepšení. Teprve po neaktivitě, či opakovaném zaslání nekvalitních verzí příspěvku dojde k jeho definitivnímu zamítnutí. Většina příspěvků je však schválena.

Kromě toho mají studenti k dispozici některé metodické návody, jak připravit dobrý příspěvek, případně možnost přímé konzultace s redaktorem na adrese redakce@dvorek.eu.

Snažíme se studenty podporovat v tom, aby se věnovali především aktuálním problémům, které vidí okolo sebe. Nechceme, aby zůstali jen u teoretického uvažování o problémech, ale aby sami navrhovali jejich řešení a snažili se je alespoň drobnými kroky uskutečňovat.

Příklad z praxe

V druhém ročníku gymnázia bývalého okresního města učitel společenských věd zadal studentům připravit referát na téma „**Dopady ekonomické krize do našeho života.**“ Studenti měli za úkol zveřejnit tuto práci na portálu Dvorek.eu. Studenti vytvořili tříčlenné týmy pro přípravu jednoho článku. Podmínkou bylo jasné rozdělení rolí při přípravě příspěvku (např. 1. student: připravuje obecný úvod; 2. student: rozhovor s místním zaměstnavatelem; 3. student: zajišťuje fotografickou dokumentaci a grafické zpracování).

Někteří studenti udělali rozhovor s lidmi, kteří přišli o práci, jiní připravili reportáž z místního úřadu práce. Asi třetina prací byla na portálu Dvorek.eu zveřejněna obratem, další museli svoji práci dodělat.

Při přípravě článků studenti zjistili, že velké množství nezaměstnaných jsou mladí lidé a absolventi. s podporou školy se rozhodli uspořádat akci, kterou nazvali „Jobmarket“. Jednalo se o dvouhodinové setkání středoškoláků s důležitými zaměstnavateli v regionu a představiteli úřadu práce. Tato akce přispěla k tomu, aby si studenti uvědomili důležitost profesní přípravy a výběru svého budoucího povolání. Zároveň se seznámili s možnostmi zaměstnání ve svém regionu.

O celé akci napsali reportáž na Dvorek.eu.

Ukázka portálu Dvorek.eu

The screenshot shows the Dvorek.eu website interface. At the top, there is a navigation menu with categories like 'domů', 'Evropský parlament', 'politika', 'ekonomika', 'životní prostředí', 'lidi', 'kultura', and 'města a místa'. Below the navigation, there are several content blocks:

- A 'Přihlášení' (Login) form with fields for 'login' and 'heslo' (password), and a 'Přihlásit' button.
- A 'Hledáme partnerské školy' (We are looking for partner schools) section with a text box and a 'Přidat' button.
- A 'Aktuality' (News) section with a list of recent articles, including '12. 2019 Soutěž Evroškolopisní kuchaře' and '17. 2019 Studenty modelovali Václava Štroufem'.
- A 'Novinky na Dvorku' (News on Dvorku) section with an article titled 'Ekologická etika' dated 1.6.2019.
- A 'Novinky v eParlamentu' (News in eParliament) section with an article titled '19.4.2019 Evropským parlamentem byla ukončena'.
- A 'Učitelé' (Teachers) section with a list of users and their profiles.
- A 'Myslenka měsíce' (Thought of the month) section with an article titled 'J.A. Komenský'.

 The website has a clean, modern design with a dark header and a light main content area.

PROJEKTOVÝ PŘÍSTUP K VYUČOVÁNÍ

O projektovém vyučování byl napsán nespočet statí, a přece nestačily k prosazení tohoto zajímavého přístupu ve vzdělávání do obecného využívání. Na základě zkušeností s projekty realizovanými partnery portálu Dvorek.eu předkládáme některé postřehy k projektovému vyučování a možnosti, jak jej propojit s portálem Dvorek.eu.

Projektové vyučování není zcela nový vzdělávací přístup. První náznaky využití projektového přístupu najdeme již ve Francii začátkem 18. století. Projektové vyučování v moderním pojetí bylo precizně definováno v USA již v 80. letech 19. století. Je součástí nejznámějších vzdělávacích reformních proudů (Montessori, Steiner, atd.)⁴ a ani v české kotlině není novinkou⁵.

Projektové vyučování stejně jako jiné vzdělávací metody má své výhody i nevýhody. Projektovým způsobem lze vyučovat rozličná témata, ale zatímco pro některá je projektová metoda efektivní cestou k dosažení vzdělávacích cílů, u jiných lze jinými metodami dosáhnout lepších výsledků jednodušeji.

Existuje množství definic projektového vyučování. Než precizní složitá definice základní podstatu projektového vyučování srozumitelně popisují následující body.

Projektová metoda vychází z teorie vzdělávání založené na zkušenostech a prožitcích.

Vzdělávání na základě zkušeností a zážitků je nejpřirozenějším způsobem učení. Zážitek je to, co formuje naši osobnost, znalosti a dovednosti již od nejmladšího věku. Není tedy důvod tento osvědčený přístup ve vyšším věku ignorovat. Naopak se vzrůstající složitostí informací a kompetencí, které si jedinec musí osvojit, je třeba tento přístup více strukturovat a přizpůsobovat.

Projekt musí obsahovat cílenou a organizovanou učební činnost.

Při projektovém vyučování, stejně jako u jiných lidských činnostech, musíme vědět, co a proč děláme. Pohled žáka a studenta na projekt a jeho cíle jsou odlišné od cílů a názorů učitele. Hranice mezi nezávazným hraním a cíleným vzděláváním je u vzdělávacích projektů tenká. Dopady těchto činností jsou však diametrálně rozdílné. Cílenost jednotlivých projektových aktivit na vzdělávací cíl je tím, co tuto hranici jasně odděluje a umožňuje nám alespoň částečně hodnotit dopady konkrétních projektových aktivit.

Koncentrace učiva kolem jednoho ústředního jádra či problému.

Projekt pracuje s ústředním tématem, které nemusí být shodné s tématem vzdělávacího cíle. Umožňuje ale koncentrovat okolo sebe vzdělávací cíle z různých předmětů a nenásilně je propojovat. Téma projektu může být pro studenty zásadním motivačním prvkem, který bychom jinak těžko hledali. Díky možnosti řízeného volného výběru tématu ze strany účastníku projektu získávají projektové vzdělávací aktivity na atraktivnosti.

Vyústění projektů v praktickou činnost a výsledek.

Projektový přístup je postaven na faktu, že přiměřeným způsobem vystupuje ze školní třídy a dostává se do interakce s okolním světem. Jedná se o důležitý moment, který vzdělávání obohacuje v několika směrech. Jednak je tato skutečnost silným motivujícím momentem pro studenty realizující vzdělávací projekt. Nutí je reagovat nejen na překážky předkládané jejich učitelem, ale také vnějšími okolnostmi. Dává jim možnost ověřit si vlastní dovednosti a získané informace mimo prostředí uzavřené učebny a na základě zážitku si je upevnit a zafixovat. v neposlední řadě jasně definovaný praktický cíl projektu vede studenty a žáky k vytrvalosti v dosahování předsevzatých cílů a zvýšení profesního sebevědomí po úspěšně dokončeném úkolu.

Žák přejímá část odpovědnosti za vedení projektu.

Jedním z nejsložitěji naplňovaných nicméně nezbytných znaků dobrého projektu je určitá autonomie studenta při zpracovávání projektu. Prvním momentem, kde je možno tento přístup využít je výběr tématu projektu. Nezbytné je zapojit studenty do konkrétního plánování projektových aktivit. Neznamená to však, že se na jejich plánování učitel nepodílí. Naopak, musí být aktivním rádcem, pomoci odhadnout uskutečnitelnost aktivit, ale i podněcovat aktivitu tam, kde není dostatek zájmu či sebejistoty. Takové plánování aktivit vedoucí k řešení daného problému je neocenitelnou školou pro každého studenta.

Projekt ve školní praxi

Současná školní praxe projektovému vyučování jakoby nepřála. Jasně vymezené hodiny v délce 45 minut, problémy s organizací změn v rozvrhu a někde i nedůvěra vedení pro projektové aktivity. To ovšem neznamená, že nelze připravovat a realizovat smysluplné vzdělávací projekty. Projekt vždy nemusí být celoškolní, multidisciplinární, spontánní a inovativní. Učitelé a školy, které nemají s projektovým vyučováním dostatečné zkušenosti v takových

¹ Pedagogický slovník, Jan Průcha, Eliška Walterová, Jiří Mareš, 2. rozš. a přepr. vyd., Praha 1998, str. 194.

² Více například: František Singule, Karel Rýdl Pedagogické proudy 1. pol. 20. století, Praha 1988.

megalomanských akcích lehce sklouznou od projektového dne k projektové anarchii. Nepovedený projekt umožní neaktivním a nemotivovaným svěřt se s aktivitou jiných a organizátora projektu zahltí množstvím těžko řešitelných problémů.

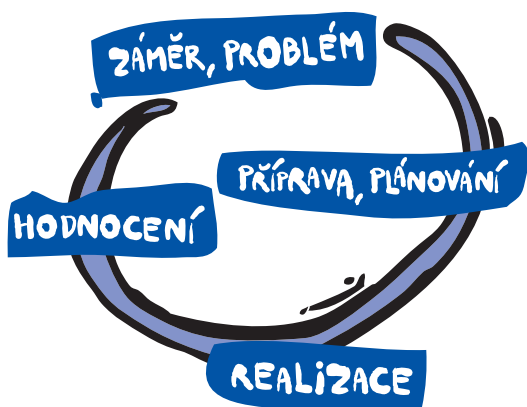
Zkušenosti s dlouhodobými oborovými projekty ukazují, že právě tento přístup může být zajímavou alternativou jak oživovat a upevňovat učivo formou projektového vyučování. v takovém případě je projekt realizován v několika kratších blocích (např. jednou za týden) po delší časové období.

Projekt jako způsob uvažování o problému

S termínem projekt se v dnešní době setkáváme téměř na každém kroku. v souvislosti se vzděláním hovoříme o vzdělávacím projektu. Ten se však řídí stejnými zákonitostmi jako projekty rozvojové, podnikatelské a různé další. Projekt či projektový cyklus může být chápán jako způsob uvažování o problémech.

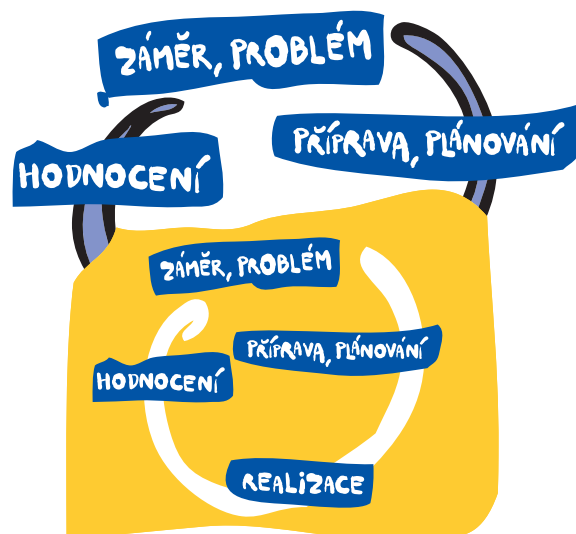
Existuje řada členění projektového cyklu, ten nejjednodušší se skládá ze čtyř základních fází:

- Identifikace problému či projektového záměru.
- Plánování a příprava aktivit, které budou problém řešit.
- Realizace plánovaných aktivit.
- Vyhodnocení aktivit vzhledem k řešení popsaného problému.

Stejnými fázemi by měl projít i student a učitel realizující vzdělávací projekt. Každý ovšem z jiné perspektivy. Zjednodušeně by se dalo říci, že pro učitele je studentský pro-

jekt vlastně pouze realizační fází vzdělávacího projektu. Graficky vyjádřeno by zde popsaná situace mohla vypadat takto:

Projekt není jen příprava projektových aktivit a jejich realizace. Nedílnou součástí projektu je identifikace problémové oblasti a zhodnocení výsledků. Obzvláště hodnocení bývá často opomíjeno. Přitom je velmi důležitou součástí vzdělávacího projektu jak pro studenty, tak učitele.

V případě hodnocení se nemusí jednat o nikterak dlouhou či složitou aktivitu. Jednoduchým příkladem je lehká sebe-reflexe účastníků formou otázek, na které musí každý sám za sebe odpovědět. Co jsem se tímto projektem naučil? Jaké znalosti mi pro lepší řešení tohoto projektu chyběly? Co bych příště v podobném projektu udělal jinak? Atd.

Metodika vzdělávací aktivity s prvky vzdělávacího projektu

Tato metodika byla úspěšně vyzkoušena během soutěže Cesta do Evropského parlamentu III. pořádané portálem Dvorek.eu ve školním roce 2008/2009. Vznikla z ní řada zajímavých projektů a může být inspirací i pro další učitele. Více informací k jednotlivým projektovým výstupům naleznete v článkách portálu www.dvorek.eu.

Studenti se dle své volby rozdělili do tříčlenných týmů. Tento počet se dobře osvědčil. Pokud je tým větší, nemusí

se všichni jeho členové dostatečně podílet na práci a přesto být součástí úspěšného týmu. To se ve skupině tří osob nemůže stát, protože v ní musí všichni pracovat, jinak se to projeví na výsledku a tým nemůže uspět. Zároveň je v tříčlenném týmu zachována potřeba týmové spolupráce, kterou by měl každý zvládat. Neformální součástí týmu je i učitel. On také přispívá k řešení daného problému radou či směřováním aktivit. v jedné třídě tak vznikne přibližně 10 týmů.

Učitel definuje, například v oblasti společenských věd, cca 20 témat projektu a předloží je týmům. Každý tým si z nich vybere jedno téma, na kterém bude pracovat. Zároveň je otevřena možnost definovat si v rámci daného okruhu vlastní téma, které musí být ovšem schváleno učitelem. Cílem není směřovat studenty do konkrétních témat, ale nechat je najít hodnotné téma, které je opravdu zaujme. Studenti vědí, že mají splnit tři úkoly v daných časových termínech. Aktivitu je možné pojmut jako soutěž mezi týmy. Prvním úkolem je zpracovat podrobnou rešerši na dané téma a zpracovat o něm informativní článek pro nějaké médium. Tímto médiem může být například výše zmíněný portál Dvorek.eu, místní zpravodaj či jiné veřejné médium. Důraz je kladen na kritickou práci s informačními zdroji, jejich správnou citaci a logickou strukturu rešerše. v neposlední řadě je hodnocena zajímavost a kvalita publicistického článku.

Během dalšího úkolu mají studenti vést interview o dané tématice s nějakou zajímavou osobností, například odborníkem, státním úředníkem, politikem odpovědným za dané téma či kulturní nebo sportovní osobností. Prvním krokem studentů je seznámení se s podobnými rozhovory s osobnostmi v jiných médiích, studenti si předem o osobnosti a jejich aktivitách zjistí maximum informací, aby mohli klást správné otázky. Rozhovor si mohou vyzkoušet nanečisto mezi sebou. Výslednou práci potom opět zveřejní v relevantním médiu.

Když identický úkol plnili studenti různých škol v rámci soutěže Cesta do EP III. portálu Dvorek.eu, byli jsme velmi překvapeni, s jak zajímavými osobnostmi se studentům podařilo navázat kontakt. Sami studenti a učitelé hodnotili tuto zkušenost jako velmi obohacující. Popisovali nejdříve nedůvěru k zadané práci a potom uspokojení při dobrém splnění tohoto úkolu.

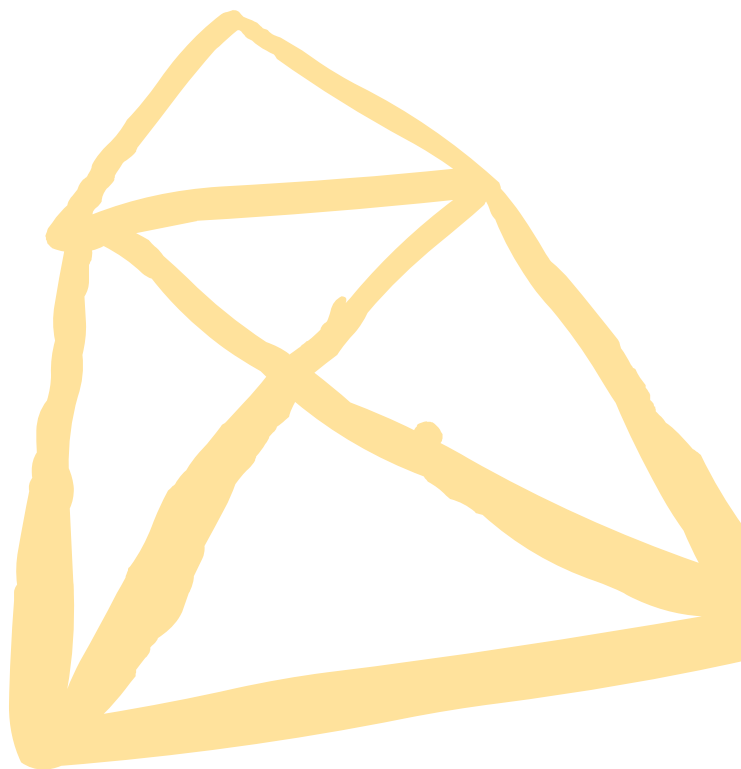
Závěrečný úkol je poněkud časově náročnější. Studenti mají udělat přiměřenou veřejnou akci, která bude upozorňovat či řešit problém spojený s tématem jejich práce. Studenti mohou uspořádat besedu, osvětovou kampaň, průzkum veřejného mínění, předat projektový záměr vedení města, případně jinou akci pro obyvatele jejich obce

či alespoň spolužáky z jiných tříd. O výsledku musí být opět sepsána reportáž pro média.

Studenti se během této cca tří a půl měsíční práce naučili a prakticky si vyzkoušeli, jak získávat a pracovat s informacemi, využili několik žurnalistických forem, upevnili si komunikační kompetence a kompetence nutné ke spolupráci v týmu. Posledním úkolem jsou studenti vychovávaní k zájmu o věci veřejné a vyzkoušejí si, že učinit jednoduchou veřejnou akci je i v silách obyčejného občana.

Práce probíhala převážně formou samostatné práce s pravidelnými konzultacemi a kontrolou naplňování plánovaných aktivit. Pro realizaci závěrečné akce byl v některých školách vymezen přiměřený čas dle jejího charakteru. Některé akce proběhly zcela mimo vyučování.

Zpracovávání zpráv a článků z jednotlivých fází aktivit bylo určitou formou sebehodnocení. Hodnocení by mělo být doplněno nějakou formou finální sebereflexe či evaluačního rozhovoru. Kromě toho byly jednotlivé týmy v rámci soutěže hodnoceny za první dva úkoly 20 body a za poslední 40 body. Tedy i ty týmy, které se celou dobu držely v průměrném hodnocení, mohly závěrečnou akci získat prvenství.

PŘESTAŇ NA MĚ FURT KLIKAT!

**EVROPSKÝ PARLAMENT
TROCHU JINAK**

ČASOVÁ NÁROČNOST

Příprava: 20 minut
Realizace: 20 minut

POMŮCKY

Počítač s připojením k internetu, webový prohlížeč s povolením zobrazovat flash, projektor.

ZDROJE

www.ep15.eu
www.europarl.europa.eu

EVROPSKÝ PARLAMENT TROCHU JINAK

Stručný popis

Evropský parlament je jednou ze základních institucí EU. Povědomí o něm a jeho činnosti je však minimální. Proto jsme vznikla interaktivní flashovou prezentací Evropský parlament v patnácti kapitolách, která se snaží zajímavou formou informovat studenty o důležitých faktech a souvislostech, které by si měl občan EU a stávající i budoucí volič do Evropského parlamentu uvědomit a zapamatovat. Naleznete ji na www.ep15.eu.

Popis aktivity

Evropský parlament je jedinou institucí, která přímo zastupuje téměř 500 milionů evropských občanů. v prosinci 2009 byly jeho pravomoci rozšířeny přijetím Lisabonské smlouvy, přesto nejnámější informací o této instituci je závratná výše platů členů tohoto sboru. Proto jsme vytvořili interaktivní flashovou prezentaci Evropský parlament v patnácti kapitolách, která je určena studentům a učitelům gymnázií, ale i žákům základních a středních škol. Snaží se zajímavou formou informovat o důležitých faktech a souvislostech, které by si měl občan EU a stávající i budoucí volič do Evropského parlamentu uvědomit a zapamatovat.

Jak s prezentací pracovat v hodině

Zmíněná prezentace může nahradit či osvěžit výuku s tematikou této důležité evropské instituce. Její prohlédnutí trvá přibližně 10 – 20 minut a díky nevšedním grafickým a motivačním prvkům spolehlivě zaujme pozornost žáků. Pokud to technické podmínky umožní, je možné prezentaci zadat jako samostatnou či skupinovou aktivitu a posléze uspořádat malý kvíz podobný tomu, jenž uzavírá celou prezentaci. Případně je možné Evropský parlament v patnácti kapitolách promítat stejně jako například počítačovou prezentaci.

Metodické doplnění

Flashová prezentace Evropský parlament v patnácti kapitolách na www.ep15.eu je forma jednoduchého e-learningu. Propojuje textové a vizuální informace, které pak formou jednoduchých aktivit a her procvičuje a fixuje. Cílem této prezentace je rychlou a zajímavou formou předat základní fakta o činnostech a fungování Evropského parlamentu jako jedné ze tří základních institucí EU.

Prezentací je možné listovat kliknutím na šipky v levém horním rohu. Každá kapitola v dolních rozích obsahuje nápovědu pro případ neporozumění a rozšiřující informa-

ce k tématu formou externích odkazů. v samotném textu a grafice naleznete kromě základních údajů také řadu dalších odkazů. v některých kapitolách se setkáte s drobnými úkoly. Po jejich splnění bude čtenář odměněn informací či animací navíc. Splnění úkolů ovšem není podmínkou pro postup do další kapitoly. Presentaci je možné kdykoliv ukončit tlačítkem v pravém horním rohu.

Na konci prezentace je provokativní animace s otázkou k zamyšlení nad smyslem evropské integrace. Po prohlédnutí prezentace je vhodné věnovat chvíli k diskusi o tomto tématu. Výstupem diskuze může být například několik nápadů či témat, kterými by se Evropský parlament mohl zabývat, aby předešel situaci symbolicky zobrazené v závěrečné animaci.

Návaznost na vzdělávací cíle RVP

Občanský a společenskovední základ

- Rozlišuje funkce orgánů EU a uvede příklady jejich činnosti;
- posoudí vliv začlenění státu do Evropské unie na každodenní život občanů, uvede příklady, jak mohou fyzické a právnické osoby v rámci EU uplatňovat svá práva;
- uvede příklady činnosti některých významných mezinárodních organizací a vysvětlí, jaký vliv má jejich činnost na chod světového společenství, zhodnotí význam zapojení ČR.

Ukázky flashové prezentace Evropský parlament v patnácti kapitolách. Můžete si ji zahrát na adrese www.ep15.eu.

ÚVOD

1. O prezentaci

Evropský parlament je jedna ze základních institucí EU. Je jednou institucí, která přímo zastupuje téměř 500 milionů evropských občanů. V prosinci 2008 byla jeho pravomocí rozšířena příjaty Lisabonské smlouvou. Tato aktualizovaná prezentace je určena studentům a učitelům středních škol a gymnázií. Snaží se zajímavou formou informovat o důležitých fázích a souvislostech, které by si měl občan EU a volič do Evropského parlamentu dobře a zapamatovat. Doufáme, že Evropský parlament v patnácti kapitolách Vám přiblíží tuto důležitou evropskou instituci.

Tak na to!

Evropský parlament v patnácti kapitolách je forma jednoduchého elearningu. Snaží se propojovat jak textové tak vizuální informace a formou jednoduchých aktivit a her. Presentaci je možné listovat klikáním na šipky v levém horním rohu. Prozpovídat se dá jen kapleďu, proto si dobře rozmyslete, zda jste se s obsahem stránky dobře seznámili. Napovídá a rozlišující informace najdete zpravidla pod ikonkami v dolních rožích. V samotném textu a grafice naleznete řadu odkazů na další informace. V některých kapitolách se setkáte s volitelnými úkoly. Po splnění úkolu budete odměněni nějakou rozvíjející informací či animací. Jejich splnění úkolem není podmínkou pro postup na další kapitole. Když Vás bude prezentace nudit, tak ji vždy můžete ukončit tlačítkem v pravém horním rohu, tak se nebudete a rychle prezentaci vyhledávejte.

Co je portál Dvorek?

Portál Dvorek.eu je společným projektem občanského sdružení Centrum pro Komunitní práci střední Čechy a občanského sdružení Generation Europe. Cílem této spolupráce bylo pomoci učitelům při přípravě výuky o EU a realizaci vzdělávacích cílů RVP. Centrum pro komunitní práci je občanské sdružení, jehož posláním je především pomáhat zapojovat veřejnost do regionálních projektů ve spolupráci se státní správou a neziskovými subjekty. Pobočka střední Čechy se věnuje problematice výchovy k občanství. Občanské sdružení Generation Europe Česká republika se zaměřuje na řešení nových příležitostí ve vzdělávání, jejich propagaci a uvádění do praxe.

POLITICKÉ SKUPINY

4. Poslanci zasedají v Jednací síle podle politických skupin - frakcí. Netvoří tedy skupiny podle státní příslušnosti, nýbrž podle své politické příslušnosti. V Evropském parlamentu je v současnosti 8 politických skupin.

Základní novou skupinou má minimálně dvacet poslanců z pěti různých zemí Unie. Obecné platí pravidlo, že čím větší je frakce, tím větší je šance prosadit si své stanovisko. Přesto někteří poslanci nejsou členy žádné politické skupiny - jsou tzv. nezařazenými poslanci.

Politické skupiny jsou pro chod Evropského parlamentu životně důležité. Rozhodují, jakými záležitostmi se bude zabývat plénum, mohou také předkládat posměřovací návrhy, o nichž se bude na plenárním zasedání hlasovat, a před zasedáním rozhodují, jaký postoj politická skupina zaujme. Žádný člen skupiny ovšem nemusí být k určitému hlasování nucen.

Seznam politických skupin

- EPP / Evropské lidové strany / Evropská konzervativní a reformní skupina
- ECD / Evropská konzervativní a reformní skupina
- ALDE / Aliance liberálů a demokratů pro Evropu
- GREENS-EFA / Evropská ekologická aliance
- GUE-NGL / Křesťanská Evropská sjednocená levice a severní zelená levice
- EFD / Evropa Svobody a Demokracie
- SaD / Progresivní aliance socialistů a demokratů v Evropském parlamentu

Klikněte na jednoho z poslanců.

BONUS!

16. Dpnete si? Vyhraje evropská nebo americká krysa?

EU LIVE USA LIVE

PRACOVNÍ LIST 1/1

ZÁLUDNÉ OTÁZKY K PREZENTACI EVROPSKÝ PARLAMENT
V 15 KAPITOLÁCH

1) Jmenuj tři základní pravomoci Evropského parlamentu:

-
-
-

2) Kolik poslanců Evropského parlamentu má Česká republika?

3) Jmenuj jeden stát, který má více poslanců než ČR, jeden stát, který má stejně a jeden, který má méně.

Více

Stejně

Méně

4) Proč vznikají v Evropském parlamentu politické skupiny a kdo je tvoří.

5) Kolik existuje úředních jazyků Evropského parlamentu?

6) Co a kdo omezuje Evropský parlament v jeho rozhodování?

7) Co zajímavého nalezněš na webových stránkách Evropského parlamentu?

VERBÁLNÍ MANIPULACE

SLOVNÍ MANIPULACE

ČASOVÁ NÁROČNOST

Příprava: 30 minut
 Úvod: 10 minut
 Realizace: 30 minut
 Variantně práce mimo
 hodinu: 30 minut

POMŮCKY

Pracovní list s přehledem
 manipulativních technik.

ZDROJE

[www.psychoweb.cz/
 psychologie / manipulace
 -v-komunikaci--zakazana
 -retorika--gloria-beck/](http://www.psychoweb.cz/psychologie/manipulace-v-komunikaci-zakazana-retorika-gloria-beck/)

Pospíšilová Alena
 Slovní manipulace
 v komunikaci, jak
 vyzrát nad lží
 a chytráctvím, 2009

SLOVNÍ MANIPULACE

Stručný popis

Při argumentaci a přesvědčování při politických jednáních, ale i v každodenním životě se můžeme setkávat s různými formami manipulace. Některé jsou mírné, neškodné a ovlivňují naše rozhodování v přiměřené míře. Některé kampaně reklamních agentur či politických stran však využívají propracovaných psychologických postupů, aby o svém záměru a správnosti svých myšlenek přesvědčily osoby či skupiny osob, případně je přesvědčili k určitému jednání. Bez znalosti těchto postupů se jim člověk může jen těžko bránit. Tato aktivita učí studenty rozpoznávat její základní formy.

Popis aktivity

Protože se s různými formami manipulace setkáváme na každém kroku, je třeba být s takovými postupy náležitě obeznámen a umět se jim bránit. k tomu, abychom se manipulací mohli bránit, ji potřebujeme bezpečně rozpoznat. Jako úvod k této aktivitě je vhodné představit nějaký příklad manipulace k aktuálnímu tématu. Nechat ho na studenty působit a formou otázek hledat posuny informační hodnoty příkladu, které různé okolnosti způsobují. Posléze si studenti vezmou pracovní list s příklady manipulace a během 10 minut se s nimi letmo seznámí. Každý si vybere dvě formy manipulace a pokusí se uvést příklady jejich využití, se kterými se v minulosti setkal (reklamní slogany, prohlášení veřejných osobností, příklady konverzace s kamarády či rodiči). Pak se studenti rozdělí do dvojic, případně do čtveřic, a vzájemně si představí příklady manipulace, se kterými se setkali a vymyslí na ně vhodnou krátkou reakci. Tato fáze trvá přibližně dalších deset minut.

V poslední fázi trvající také cca 10 minut asi pět dvojic představí každá jeden příklad manipulace a obranu proti ní. Neformálně může dojít k vyhlášení nejúčinnější formy manipulace a nejlepší obrany proti ní z řad předvádějících. Variantně mohou studenti jako domácí práci hledat příklady manipulace v médiích i jinde. Pokud byste se antimaniplací chtěli zabývat, je možné takovéto kritice detailně podrobit nějaký film Michaela Moora, který se podobných praktik rozhodně neštítí (Bowling for Columbine, 2002; Fahrenheit 9/11, 2004).

Metodické doplnění

Pokud učíme obraně proti manipulaci, zprostředkovaně učíme manipulaci samotnou. Vědomá manipulace v jakékoliv formě představuje nepřipustný přístup v komunikaci a musíme zdůraznit nemorálnost jejího využívání.

Protože nemůžeme doufat, že by takový apel měl významný dopad, uvádíme několik pragmatických argumentů, proč manipulativní techniky nepoužívat.

- Manipulace poškozujee atmosféru komunikace, protože jakékoliv použití jejích technik vede k nedůvěře, zhoustnutí atmosféry a likvidaci kreativity.
- Poškozujee lidi, kteří byli objektem takovéto techniky, může jim způsobit trvalou újmu a vede je k rezistentnímu odporu.
- Manipulace ubližujee i tomu, kdo ji používá. Vede k otupení jeho citlivosti na zlo a vzbuzujee neoprávněnou podezíravost k ostatním.

Základní pravidla obrany proti manipulaci lze shrnout do několika jednoduchých bodů. v rámci přípravy na tuto aktivitu či jako její vyhodnocení je možné se studenty vést diskuzi na téma pravidel obrany proti manipulaci.

- Znat manipulativní techniky a včas je rozpoznat.
- Pěstovat si vlastní sebevědomí. Nemyslet si, že manipulátor je dokonalejší.
- Mít jasnou představu o svých právech.
- Umět odmítnout manipulátorovu žádost, nemít vůči němu zábrany a závazky.
- Naučit se postupům, jak konkrétní manipulační techniky zneškodnit.

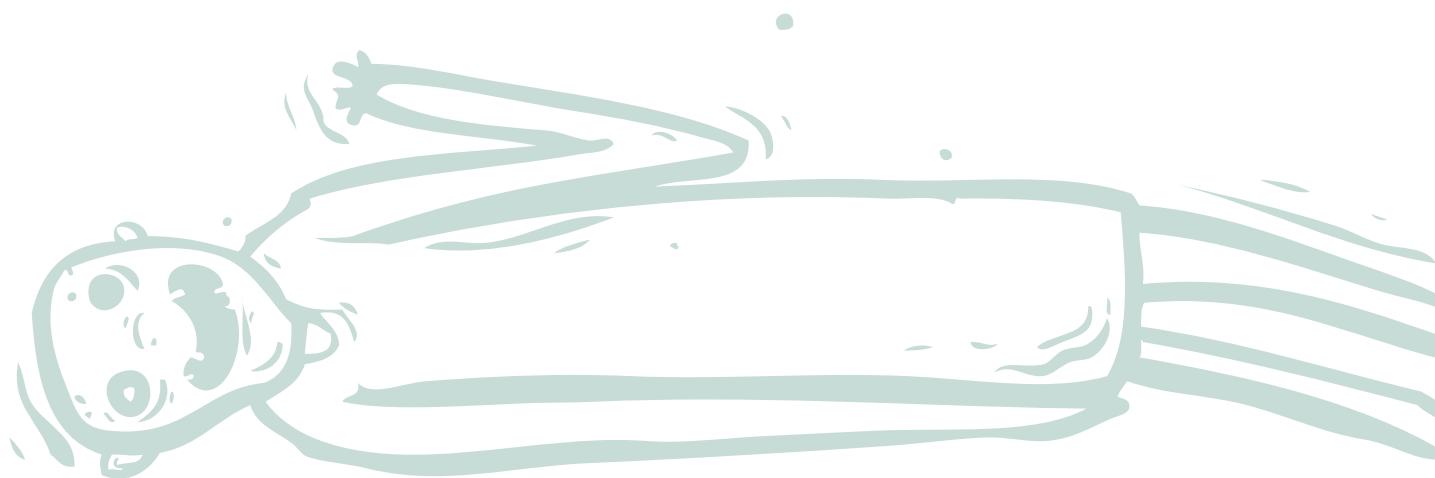
Návaznost na vzdělávací cíle RVP

Občanský a společenskovevědní základ

Uplatňujee společensky vhodné způsoby komunikace ve formálních i neformálních vztazích, případně neshody či konflikty s druhými lidmi řeší konstruktivním způsobem.

Osobnostní a sociální výchova

- Uvědomit si, že každý sociální nebo komunikační akt má svůj mravní rozměr;
- nabýt specifické dovednosti (seberegulativní i komunikační) pro zvládnání různých sociálních situací (komunikačně složité situace; soutěže; pomoc atd.);
- věnovat pozornost morálnímu jednání a interpretaci etických fenoménů ve vlastním jednání.

PRACOVNÍ LIST 1/1

PŘEHLED MANIPULATIVNÍCH TECHNIK

JEDNODUCHÉ SLOVNÍ TECHNIKY

Jsou nejrozšířenější a někteří lidé je používají už zcela automaticky a ani si neuvědomují, že je to ošklivost. Naštěstí příliš neublíží.

Kondicionál

Měl bys vědět...

Obecné tvrzení (ono)

Říká se...; Jak je známo...; Každý ví, že...

Implikace odpovědi

Musíme...; Abychom...

Jednoduchá sugesce

Jak jistě víte...

Časovost

A tak zatímco děláš tohle, jinde...

JAK SE BRÁNIT

Na slovní manipulaci lze většinou reagovat opět slovně, nejlépe otázkou:

- Jak jistě víte... – Já to bohužel nevím, mohl byste to objasnit?
- Musíme, abychom... – Proč musíme?
- Říká se... – Kdo a kdy to řekl? Jaký to má vztah k tématu?

ZLÉ TECHNIKY

Pravým opakem jsou techniky, které porušují svobodu nebo osobní důstojnost protivníka, těží z jeho nevědomosti nebo zranitelnosti. Manipulovat s druhými se dá nejsnáze, vyvoláme-li v nich pocit viny. Všechny techniky jsou nebezpečné nejen tím, že vzbuzují emoce a ty omezují schopnost racionálního posouzení, ale i tím, že mění téma komunikace. Často slouží k odvedení pozornosti.

Následující techniky jsou obzvláště odporné:

Osobní útok

Útočí na toho, kdo argumentuje, nikoliv na jeho argument. Cílem je diskvalifikace mluvčího jako autority. „Vy, který máte červenou hlavu, my budete něco říkat o tom, jak to dělat správně.“

Diskvalifikující útok

Kritika argumentů nebo činů se vyloží jako diskvalifikující útok na vlastní osobu. Opak osobního útoku a technika daleko záladnější. „Ten, kdo může takto argumentovat, by měl ...“

PRACOVNÍ LIST 2/1

JAK SE BRÁNIT

Zde se snadno radí, hůře aplikuje. Nejlépe je vydýchat se a pak se věcně vrátit k tématu: Myslím, že mé / vaše vlastnosti nesouvisí s tématem. Proč si myslíte... Opět je nejlepší zvolit formu otázky, protože ta může být neútočná.

ZLEHČOVÁNÍ**Karikování**

Zesměšnění postoje nebo tématu, aby se na něj dalo snáze zaútočit. Karikováním se ponechává nutná aktivita na druhé straně. v lehké podobě se vyskytuje často, například zlehčením diskuze samotné. „Přece se tu nebudeme dohadovat jako báby na trhu.“

Ironizování pojmů

To pak útočí na důstojnost toho, kdo výraz použil nebo je s ním spojován.

JAK SE BRÁNIT

Nereagovat nebo ještě lépe obráceným vtípkem.

TECHNIKY VYUŽÍVAJÍCÍ EMOCE

Tyto techniky odvádí od jádra řešeného problému, k emocím a pocitům.

Pocit viny

Spekulativní otázky navozující pocit viny – Co by se stalo, kdyby tohle dělal každý..., Jak by ses cítil, kdyby..., Co se mohlo stát, kdyby...

Požadavek empatie

Je nutné být citlivý a vnímat potřeby bližních, i když je jasně nevyslovili – „Ty mi nerozumíš; Tebe nezajímá; Tobě je jedno, jak se cítím...“

Vztah nad argumenty

S lidmi, se kterými se spolupracuje, je nutné mít dobrý vztah. Otázky – „Co by si o tobě řekli.., Nechceš vypadat jako sobec..., To si budu na tebe pamatovat...“

Dokonalost

Argumentace která odkazuje k abstraktním hodnotám dokonalosti, ačkoliv nejsou předkládány konkrétní tvrzení, že tomu tak opravdu je. Když někdo naznačí, v čem se vylepšit, je povinnost ho poslechnout. „Je nutné se snažit být stále dokonalejší. i když nám to nejde, musíme o to stále usilovat.“

Vydírání

Odpověď obsahuje současně ano i ne, ovšem jedna z možností má negativní důsledky pro okolí. Často obsahuje citový nátlak. „Klidně to uděláme jak říkáš, ale myslíš, že se to kolemjdoucím bude líbit?“

Povinnost ospravedlnění

Za své chování je nutno být zodpovědný druhým, musí se jim skládat účty a své jednání odůvodnit. „a dokáže si představit, co tomu řeknou ostatní?“

Vyšší princip mravní

Vůči některým institucím, ideálům či lidem je nutno mít větší závazky než vůči sobě. Musí se jim obětovat vlastní hodnoty a přizpůsobit se. „Takto by se měl chovat správný občan našeho státu.“

PRACOVNÍ LIST 3/1

Dané slovo

Jakmile byl vysloven nějaký názor nebo zaujat postoj, je nutné se ho držet. Nebo se omluvit a přiznat svou nezodpovědnost. „Minule jsi říkat, že (od té doby se však situace změnila).“

Za chyby se platí

Chyby se nesmí dělat. Pokud se udělala chyba, je nutné mít pocit viny. Ostatní pak musí takové rozhodování kontrolovat. V konfliktech – kdo udělal větší chybu, musí ustoupit tomu lepšímu.

Nevědomost neomlouvá

Je nutno znát odpověď na každou otázku týkající se následků vlastního chování. Pokud ne, je to nezodpovědnost a je nutné mít nad sebou kontrolu.

JAK SE BRÁNIT

Výše uvedené techniky často pramení ze zranění a našťěstí a jsou doménou zejména osobních vztahů. Kupodivu je zde nejlepší obranou pozitivní emoce. Když dotyčnému projevíte laskavým gestem pozitivní empatii, ztrácí útok na síle a hlavně na motivaci.

Lichotka

Zejména o vlastní inteligenci, kterou slepou akceptací tvrzení prokazuje za pravdivé. Tato zdánlivě směšná technika je neúčinnější a někteří etici ji ani nepovažují za nemravnou. Ona se stává totiž nemravnou až v okamžiku, kdy ji úmyslně používáme, abychom ovlivnili postoj druhé osoby.

JAK SE BRÁNIT

Proti lichotkám je jedinou obranou normální sebevědomí. Pokud si sami sebe zcela normálně vážíme a přitom máme pokoru (známe své meze), lichotky většinou nezabírají, protože je prostě neslyšíme.

STARÉ, ALE DOBRÉ?

Následující techniky jsou prastaré, většinu z nich znali již staří Řekové a běžně se vyučovali jako součást rétoriky. Většinou jsou mravně neutrální – a tedy neublíží. Je však dobré umět je používat velmi s mírou, protože jsou to jen techniky a nikoliv objektivní realita, o kterou by při diskuzi mělo jít především.

Ad absurdum

Dotážení argumentace protivníka ke krajnostem a poukázání na nesmyslnost.

Kluzký svah

Meze, za kterých je argument platný, se postupně posouvají. Argument se sám zneplatní, stane se absurdním. „Jíst se musí. – No, ale když má člověk alergii na mák, nemůže jíst makovky. Kdyby je snědl, bude mu špatně, a kdyby se jimi přejechl tak může i umřít.“

Dichotomie

Omezení řešení pouze extrémů v kontinuu přechodných možností. Ze škály řešení problémů je vybírán ne ten nejlepší způsob, ale způsob, který je extrémní. „Jediným řešením problémům s přistěhovalci je jejich deportace ze země.“

Non sequitur

Jsou zamlčeny alternativní možnosti. Častá vyjednávací taktika.

Poslední dvě techniky jsou obzvláště účinné a nebezpečné techniky. Často nelze rozpoznat, zda ten, kdo je použil, jedná v úmyslu zastřít skutečnost nebo má opravdu černobílou vidění.

Autorita

Argumenty se odvolávají na postoj jiné osoby nebo nesporné autority. Tuto techniku používáme zcela běžně. Stává se nebezpečnou až v okamžiku, kdy se na autoritu odvoláváme, aniž téma s autoritou souvisí.

PRACOVNÍ LIST 4/1

Důsledky

Argumenty jsou založeny na předpokladu, které by se staly, kdyby argument neplatil. Velmi často se používá tato technika pro zdůvodnění nutnosti změn, které nejsou potřeba.

Nevědomost

Cokoliv, čehož nesprávnost nebyla prokázána, musí být pravda a naopak.

Tajemství

Nelze porozumět hloubce úmyslů třetí osoby, protože nemáme dost informací ani zkušeností. Vždy je dobré vyžádat si konkretizaci.

Nekonzistence

Tvrzení nevyssloveně porušuje své vlastní pravidlo, které bylo dříve stanoveno.

Porušení logické struktury

Zdůvodnění na bázi označení přívlastku jako klíčového sdělení nebo zcela nenavazující tvrzení.

Umělá synonyma

Dva výrazy se volně spojí jako synonyma, i když mají jen velmi málo společného.

Tři výše uvedené techniky mají jedno společné – vnáší do podvědomí protivníka nejistotu. Minimálně vás zaměstnají tím, že je musíte rozšifrovat, a než stihnete efektivně reagovat, řeč je o mnoho dál. S oblibou ji užívají politici, kteří si je předem před duely připravují.

Časová příčinnost

Vysvětlení pouze na bázi časových následností: Stalo se to po tom, takže to bylo zapříčiněno bez ohledu na skutečnou příčinu.

Korelace

Souběžný výskyt je vyloženo jako příčinnost.

Zamlčení předpokladů

Pomine se některý z neevidentních předpokladů.

Implikace pravdy

Sugesce dojmu na základě odvolání se na osobní zkušenost nebo evidentnost.

Podsunutí sugesce do otázky na jiná témata.

Na otázku se odpoví, ale do odpovědi se zahrne tvrzení, které se chce zasít do podvědomí lidí jako pravdivé. Tím se podstatně sníží pravděpodobnost výpadu protistrany proti tvrzení, protože řeč je přece o něčem jiném.

Nevyslovený předpoklad

Nátlak na podvědomí, aby si samo doplnilo automaticky souvislosti.

Inverze

Převrácení nevýhody ve výhodu. Akcent na jiné vlastní přednosti a kontradikce s vlastní nevýhodou.

Posun těžiště výpovědi

Z výpovědi protivníka se vybere nejslabší část, ta se označí jako klíčová a poté se vyvrátí.

JAK SE BRÁNIT

Těmto technikám lze velmi dobře čelit, pokud je známe a uvědomujeme si jejich použití našimi partnery. Vesměs se používá křížová obrana – proti jedné takové technice se použije opačná. Příklad – proti posunu těžiště se použije inverze.

POLITICKÉ POSTOJE

ČASOVÁ NÁROČNOST

Příprava: 20 minut
 Realizace: 20 minut
 První fáze: 5 minut
 Druhá fáze: 10 minut
 Vyhodnocení: 5 minut

POMŮCKY

Nastříhané kartičky jednotlivých politických směrů.
Pracovní list politické postoje – k rozstříhání
 a prázdná tabulka
Pracovní list politické postoje – k doplnění

ZDROJE

Přehled politických skupin v Evropském parlamentu
www.europarl.europa.eu/parliament/public/static/Display.do?id=45&pageRank=4&language=CS

Nápověda pro hru Evropa 2045
www.evropa2045.cz
 odkaz Encyklopedie.

POLITICKÉ POSTOJE

Stručný popis

Pohledy na fungování společnosti i ekonomiky se od 19. století formují do různých politických směrů. Politické postoje poslanců vycházejí z této tradice, a proto je nezbytné dokázat jednotlivé směry v základních rysech popsat a rozeznat. Studenti v pracovních skupinách přiřazují hodnoty a obecné politické cíle k současným českým politickým stranám a politickým skupinám v Evropském parlamentu.

Popis aktivity

Aktivita dá studentům základní přehled o cílech a hodnotách základních směrů moderní politiky. Aktivitu lze využít jak k seznámení s tímto učivem, tak je jeho procvičení. v prvním případě, je ovšem nutno pro realizaci aktivity vyčlenit delší časový prostor.

Studenti v úvodní fázi aktivity dostanou za úkol formou volnější diskuze vyjmenovat politické směry, které znají. Pokusí se k nim přiřadit některé současné, či historické osobnosti, které znají. Doplnující otázka může směřovat na specifické postoje či činy uvedené osobnosti.

Následně jsou studenti rozděleni do skupin po cca pěti a mají za úkol správně poskládat karty z Pracovního listu politické postoje – k rozstříhání do připravené tabulky Pracovní list politické postoje – k doplnění. Pokud je tato aktivita využívána pro seznámení s tématem, je vhodné pro hledání správného řešení využít příklady politických představitelů, tak jak byli uvedeni během úvodní fáze.

Asi nejtěžší položkou je položka „Politické skupiny v EP“ u mladších studentů, či slabších skupin je možno tuto položku z této fáze vynechat a doplnit ji během vyhodnocování.

Tabulka 01 – Sémantická pozadí označení politických směrů

Liberalismus	Liberta – latinsky svoboda, volnost
Konzervatismus	Conservare – latinsky chránit, zachovávat
Křesťanská sociální politika	Socialis – latinsky společný, družný
Socialismus	Socialis – latinsky společný, družný
Politický extremismus fašismus	Fasces – latinsky svazek, dle odznaku římských úředníků
Politický extremismus Komunismus	Communius – latinsky společný
Environmentalismus	Enviroment – anglicky prostředí
Eurooptimismus	Optimismus – z latinského optimus nejlepší; zdůrazňuje lepší stránky problematiky a klady jejího působení.
Euroskeptismus	Z latinského szepticus – pochybovač; má kritický přístup k novým či většinově přijímaným názorům

Metodické doplnění

Pro hlubší pochopení politických směrů je možno odhalit i sémantické pozadí jejich označení. Hledání jazykových kořenů označení politických směrů můžete studentům zadat jako součást skupinové práce či jako domácí přípravu. (tabulka 01)

Po složení tabulky pracovního listu je možné položit několik otázek k zamyšlení.

- Které z cílů a hodnot jednotlivých politických směrů jsou v protikladu? v jakém?
- Jaké politické směry nás nejvíce ovlivňovali v minulosti a které nás ovlivňují dnes?

Skládání pracovního listu může proběhnout na čas jako jednoduchá soutěž mezi školními týmy. Jednodušší variantou je okopírování Pracovního listu politické postoje – k rozstříhání, který ovšem necháme v celku a odstříhneme a rozdělíme pouze označení politických směrů. Cílem aktivity pak je pouhé přiřazení správných politických směrů k odpovídajícímu řádku pracovního listu.

Návaznost na vzdělávací cíle RVP

Občanský a společenskovední základ

- Objasní podstatu a význam politického pluralismu pro život ve státě, uvede příklady politického extremismu a objasní, v čem spočívá nebezpečí ideologií;
- rozlišuje složky politického spektra, porovnává přístupy vybraných politických seskupení k řešení různých otázek a problémů každodenního života občanů.

PRACOVNÍ LIST 1

POLITICKÉ POSTOJE

k rozstříhání a správné řešení

Hlavní hodnoty:svoboda jednotlivce; volný trh;
ochrana osobního vlastnictví.**Představitelé v ČR:**

ODS, Strana zelených

Hlavní hodnoty:

tradice a řád; právní uspořádání státu; patriotismus.

Představitelé v ČR:

ODS, KDU-ČSL

Hlavní hodnoty:prosazování křesťanských hodnot do politiky; sociální
sounáležitost; ochrana rodiny; podpora vzdělávání.**Představitelé v ČR:**

KDU-ČSL

Hlavní hodnoty:ideál rovnosti a sociální spravedlnosti; omezení sou-
kromého vlastnictví ve prospěch společného zájmu.**Představitelé v ČR:**

ČSSD

Cíle politického hnutí:rovné příležitosti; odpovědnost jedince za vlastní
jednání; minimální zásah státu do ekonomiky.**Politické skupiny v EP:**

skupina Aliance liberálů a demokratů pro Evropu

Cíle politického hnutí:

stabilita a kontinuita; ochrana rodiny; sociální smír

Politické skupiny v EP:

poslanecký klub Evropské lidové strany

Cíle politického hnutí:tržní mechanismy v souladu se sociálními zájmy;
důraz křesťanské hodnoty a respekt k životu;
důraz na křesťanskou solidaritu.**Politické skupiny v EP:**

poslanecký klub Evropské lidové strany

Cíle politického hnutí:solidarita bohatých s chudými, zdravích s nemocný-
mi, apod.; stát se silnými kompetentencemi;
důraz na sociální podporu.**Politické skupiny v EP:**skupina progresivní aliance socialistů a demokratů
v Evropském parlamentu

LIBERALISMUS

KONZERVATIVISMUS

KŘESŤANSKÁ SOCI-
ÁLNÍ POLITIKA

SOCIALISMUS

FAŠISMUS

POLICKÝ EXTREMISMUS

Hlavní hodnoty:

oddanost jednotlivce národu; přesvědčení o nadřazenosti jedné rasy nad jinou; xenofobie.

Představitelé v ČR:

Dělnická strana sociální spravedlnosti

Cíle politického hnutí: společnost je rasově oddělená; silná role policejních a vojenských složek; hospodářství se podřizuje zájmům ideologie; struktury státu úzce provázány s politickými strukturami jedné strany.

Politické skupiny v EP:

–

KOMUNISMUS

POLICKÝ EXTREMISMUS

Hlavní hodnoty:

potlačení individualismu ve prospěch kolektivu; nahrazení osobního vlastnictví vlastnictvím společným.

Představitelé v ČR:

KSČM

Cíle politického hnutí:

radikální omezení svobody jednotlivce v prospěch celku; národnění kapitálu ve prospěch státu; kontrola státu nad všemi aspekty života.

Politické skupiny v EP:

skupina konfederace Evropské sjednocené levice a Severské zelené levice

ENVIROMENTA-LISMUS

-LISMUS

Hlavní hodnoty:

ochrana a zachování životního prostředí; udržitelný rozvoj.

Představitelé v ČR:

Strana zelených

Cíle politického hnutí:

kolektivní i individuální zodpovědnost vůči přírodě; decentralizace veřejné správy; omezení volného trhu v prospěch zachování ekologické rovnováhy.

Politické skupiny v EP:

skupina Zelených / Evropské svobodné aliance

EUROOPTIMISMUS

Hlavní hodnoty:

spolupráce států, která přispívá k řešení současných problémů.

Představitelé v ČR:

KDU-ČSL, ČSSD

Cíle politického hnutí:

posílení hospodářských rozhodovacích mechanismů v Evropě; posílení vlivu EU a jejich institucí.

Politické skupiny v EP:

poslanecký klub Evropské lidové strany, skupina progresivní aliance socialistů a demokratů v Evropském parlamentu

EUROSKEPTISMUS

Hlavní hodnoty:

odmítnutí evropského integračního procesu.

Představitelé v ČR:

ODS, Strana svobodných občanů

Cíle politického hnutí:

oslabení vlivu EU ve prospěch suverénních národních států; Evropa nezávislých, suverénních, rovnoprávných národních států.

Politické skupiny v EP:

Evropská konzervativní a reformní skupina, Evropa Svobody a Demokracie

PRACOVNÍ LIST 2

POLITICKÉ POSTOJE

k doplnění (kartičky nalepte do připravených políček)

		LIBERALISMUS
		KONZERVATIVISMUS
		KŘEŠŤANSKÁ SOCI- ÁLNÍ POLITIKA
		SOCIALISMUS

FAŠISMUS
POLICKÝ EXTREMISMUS

Two empty rounded rectangular boxes for notes.

Two empty rounded rectangular boxes for notes.

KOMUNISMUS
POLICKÝ EXTREMISMUS

Two empty rounded rectangular boxes for notes.

Two empty rounded rectangular boxes for notes.

ENVIROMENTA
-LISMUS

Two empty rounded rectangular boxes for notes.

Two empty rounded rectangular boxes for notes.

EUROOPTIMISMUS

Two empty rounded rectangular boxes for notes.

Two empty rounded rectangular boxes for notes.

EUROSKEPTISMUS

Two empty rounded rectangular boxes for notes.

Two empty rounded rectangular boxes for notes.

A NECHCEŠ TO
NEJPRVE
PRODISKUTOVAT?

POSLANECKÁ IMUNITA

ČASOVÁ NÁROČNOST

45 minut

POMŮCKY

Nakopírované případy a pracovní otázky dle počtu pracovních skupin.

ZDROJE

Informace o imunitě poslanců v Evropském parlamentě.
www.europarl.europa.eu/news/public/story_page/007-10171-246-09-36-901-20070906STO10162-2007-03-09-2007/default_cs.htm

Monitoring snahy o omezení poslanecké imunity
www.inventurademokracie.cz/imunita

Velkorysé nastavení poslanecké imunity v Ústavě České republiky.

Odstavec čl. 27 Ústavy
 (3) Za přestupky poslanec nebo senátor podléhá jen disciplinární pravomocí komory, jejímž je členem, pokud zákon nestanoví jinak.
 (4) Poslanec ani senátor nelze trestně stíhat bez souhlasu komory, jejímž je členem. Odepře-li sněmovna souhlas, je trestní stíhání navždy vyloučeno.

POSLANECKÁ IMUNITA

Stručný popis

Pro fungování demokratického parlamentu byla v minulosti zřízena tzv. poslanecká imunita. Tento institut má kořeny až ve starém Římě a zaručoval ochranu zákonodárského sboru vůči panovníkovi. Imunita je osvobození či omezení trestních pravomocí pro dané osoby, v tomto případě pro členy zákonodárných sborů.

Během této aktivity studenti budou diskutovat o vzorových příkladech provinění poslanců. Musí stanovit hranice, kdy je poslanecká imunita oprávněnou ochranou prospívající demokracii a kdy je překročena hranice osobního prospěchu poslance.

Popis aktivity

Učitel udělá krátký úvod o institutu imunity a jeho praktickým uplatnění v současnosti.

Studenti se rozdělí do skupin po pěti. Každá skupina představuje imunitní výbor parlamentu, který má za úkol na plenárním zasedání navrhnout plénu, zda vydat či nevydat příslušného poslance vyšetřování. Každá skupina dostane jeden fiktivní případ smyšleného poslance, který má prostudovat a během 10 minut v diskuzi navrhnout jeho řešení. Skupina si určí „sněmovního reportéra“ a ten přednese stanovisko skupiny zbytku třídy a pokusí se stručně odpovědět na zadané úkoly.

- Rozhodněte v tomto konkrétním případě o vydání poslance či senátora k vyšetřování.
- Najděte alespoň dva argumenty, které podporují vaše rozhodnutí a dva argumenty, které mu odporují.
- Pokuste se vyvrátit argumenty, které vašemu rozhodnutí odporují.

Může proběhnout krátká diskuze. Vystoupení jedné skupiny by nemělo přesáhnout pět minut.

V jednodušší variantě učitel zadá více skupinám stejný případ a skupiny se stejným případem referují o výsledku jednání ve svých skupinách současně. Dalším zjednodušením může být vypuštění úkolů pro skupiny.

Metodické doplnění

Již během samostatných diskuzí je třeba monitorovat, jak studenti pracují a připomenout jim zadané pracovní úkoly. Pokud je pro studenty příliš těžké nalézat argumenty pro a proti, může je učitel navést příkladem.

Aby bylo možné aktivitu stihnout během jedné vyučovací hodiny, dbáme na dodržení vymezeného času k prezentaci příkladu jedné skupiny. Pokud je ve třídě pět skupin mělo by jít o cca 5 minut. Argumentem může být fakt, že i v parlamentu fungují pravidla na omezení délky diskusního příspěvku. Říci podstatné věci stručně a krátce je důležitá dovednost pro budoucí život.

Pokud máte dostatek času, je možné o jednotlivých návrzích nechat hlasovat celou třídu a hodnotit, jak ji přesvědčily argumenty představené zástupcem pracovní skupiny.

Návaznost na vzdělávací cíle RVP

Občanský a společenskovední základ

Uvede příklady projevů korupce, analyzuje její příčiny a domýšlí její možné důsledky.

PRACOVNÍ LIST 1/1**Případ poslance Houžvičky**

Pan poslanec Houžvička je předkladatelem zákona o regulaci reklamy na alkohol. Po oslavě narozenin své manželky odvážel na nádraží některé hosty a při zpáteční cestě byl zastaven policejní hlídkou a bylo u něj zjištěno 0,3 promile alkoholu v krvi. O případ se začala ve velké míře zajímat média a stal se argumentem pro odpůrce přijetí zákona o regulaci reklamy na alkohol.

- Rozhodněte v konkrétním případě o vydání poslance či senátora k vyšetřování.
- Najděte alespoň dva argumenty, které podporují vaše rozhodnutí a dva argumenty, které mu odporují.
- Pokuste se vyvrátit argumenty, které vašemu rozhodnutí odporují.

Případ senátora Neuratha

Senátor Neurath byl zvolen za volební okrsek, kde dochází k častým střetům mezi majoritou a rómskou menšinou. Díky své tvrdé xenofobní rétorice a slibům rychlého řešení získal podporu většinového obyvatelstva. Za výroky: „Žádný cikán nechce pracovat. Pokud má tu příležitost, tak nepracuje.“ a „Není jednodušší řešení cikánské problematiky než to, jaké nemohlo být uskutečněno v minulosti.“, které padly v jeho volební kampani, na něj bylo podáno trestní oznámení.

- Rozhodněte v konkrétním případě o vydání poslance či senátora k vyšetřování.
- Najděte alespoň dva argumenty, které podporují vaše rozhodnutí a dva argumenty, které mu odporují.
- Pokuste se vyvrátit argumenty, které vašemu rozhodnutí odporují.

Případ poslance Ryby

Poslanec Ryba byl zvolen za Stranu pro zdravé prostředí a v dřívějších dobách působil jako aktivní člen ekologického hnutí. Během kampaně za zlepšení kvality vod spolu s dalšími aktivisty násilně (aktivisté přežali zámky na vratech) vstoupil na pozemek společnosti, která vypouští do řeky kontaminovanou vodu, a zastavil její vypouštění. Společnost ovšem má dlouhodobou výjimku ze zákona o ochraně vod. Aktivisté chtěli touto akcí upozornit na neochotu společnosti tuto situaci řešit. Aktivisté včetně poslance Ryby byli obviněni z nedovoleného vstupu a poškození společnosti zastavením výroby.

- Rozhodněte v konkrétním případě o vydání poslance či senátora k vyšetřování.
- Najděte alespoň dva argumenty, které podporují vaše rozhodnutí a dva argumenty, které mu odporují.
- Pokuste se vyvrátit argumenty, které vašemu rozhodnutí odporují.

PRACOVNÍ LIST 2/1

Případ poslance Drsoně

Opoziční poslanec Drsoň je majitelem poradenské společnosti. Tato společnost v minulosti realizovala státní zakázku na vytvoření elektronického systému pro sledování dopravních přestupků. Díky iniciativě Ministerstva dopravy, které se systémem nebylo spokojeno, bylo na něj podáno trestní oznámení pro podezření z daňového úniku. Poslanec tvrdí, že trestní oznámení je politickým nátlakem na jeho osobu. Toto tvrzení však nemůže nijak doložit.

- Rozhodněte v konkrétním případě o vydání poslance či senátora k vyšetřování.
- Najděte alespoň dva argumenty, které podporují vaše rozhodnutí a dva argumenty, které mu odporují.
- Pokuste se vyvrátit argumenty, které vašemu rozhodnutí odporují.

Případ senátora Hradila

Senátor Hradil byl v rámci článku celostátního periodika citován v článku zabývajícím se korupcí ve veřejné správě. O některých vysokých státních úřednících se nechal slyšet, že jsou ochotni zavírat oči nad nehospodárností ve svých rezortech. Senátor konstatoval, že se nejedná o trestní záležitost a úmysl se těžko prokazuje, ale že toto jednání vzbuzuje podezření z korupce. Za tyto výroky byl obviněn z pomluvy a poškození dobrého jména.

- Rozhodněte v konkrétním případě o vydání poslance či senátora k vyšetřování.
- Najděte alespoň dva argumenty, které podporují vaše rozhodnutí a dva argumenty, které mu odporují.
- Pokuste se vyvrátit argumenty, které vašemu rozhodnutí odporují.

DENNÍ TIŠK
MÁ SILNÝ STIŠK

MEDIÁLNÍ
REALITA

ČASOVÁ NÁROČNOST

30 minut

POMŮCKY

Příklady textů
rozmnóžené pro
každého žáka.

ZDROJE

<http://medialnivychova.fsv.cuni.cz/>

MEDIÁLNÍ REALITA

Stručný popis

V demokratické společnosti hrají důležitou roli média. Nutno si však uvědomit, že mediální realita je rozličná od reality skutečné. Informace v médiích jsou odrazem skutečnosti, která je deformována různými faktory.

Studenti na základě mediálních zpráv na stejné téma mají za úkol určit typ deníku, ze kterého zpráva vychází. Při té příležitosti si uvědomí, že na jednu událost se dá pohlížet z více úhlů, jak znění mediálních zpráv ovlivňuje zaměření média na cílovou skupinu a další souvislosti mediální komunikace.

Popis aktivity

Studenti dostanou nakopírované články z českých deníků. Jejich úkolem je články přečíst a přiřadit k nim deníky, ze kterých články pocházejí. Pro zjednodušení můžete studentům nakopírovat i tabulku se jmény deníků. Ke splnění úkolu mají studenti 20 minut. Tuto aktivitu je možné realizovat i v malých skupinách po max. 5 studentech.

Další variantou aktivity je, že jsou připraveny kartičky se jmény deníků v páru s mediálními články. Jednomu článku odpovídá jedna správně přiřazená kartička se jménem deníku. Dvojice se mohou opakovat dle počtu zúčastněných studentů. Na daný pokyn se majitelé kartiček se jmény deníků vydají hledat studenty s články a naopak.

Po přiřazení deníků mediálním zprávám by měla proběhnout krátká cca 10minutová reflexe, při které můžete využít následující otázky:

- Ve kterých aspektech se jednotlivé zprávy lišily?
- Které zprávy jsou si svým zaměřením nejbližší?
- Která zpráva pro Vás byla nejjednodušeji identifikovatelná?
- Jaké znaky Vám pomohly identifikovat jednotlivé deníky?
- Který z textů vás nejvíce zaujal?
- Jak texty vypovídají o cílové skupině čtenářů, pro které je deník určen?
- Jak se Vám pracovalo s textem bez obrazového doprovodu?

Správné řešení

Text 1 – Dnes

Text 2 – Lidové noviny

Text 3 – Hospodářské noviny

Text 4 – Blesk

Text 5 – Právo

Metodické doplnění

Mediální komunikace stejně jako ostatní formy komunikace má svoje zákonitosti. Pokud vás o létě v Čechách bude informovat obyvatel subsaharské Afriky, dozvíte se o chladném podnebí a častých deštích. O stejném podnebí bude eskymácký Inuita pravděpodobně informovat jako o parném a velmi slunečném.

Podobné je to i s médii. v demokratické společnosti jsou média sice subjekty nezávislé na státní správě, ale ekonomicky závislé na svých čtenářích. Proto se jednotlivá média orientují na různé cílové skupiny, kterým přizpůsobují témata i formu sdělení. u slušných médií nejde o úmyslné pozměňování skutečnosti, ale o určitý úhel pohledu, stejně jako na počasí v České kotlině. v některých případech je pohled zásadně odlišný, v jiných je odlišný jen v detailech.

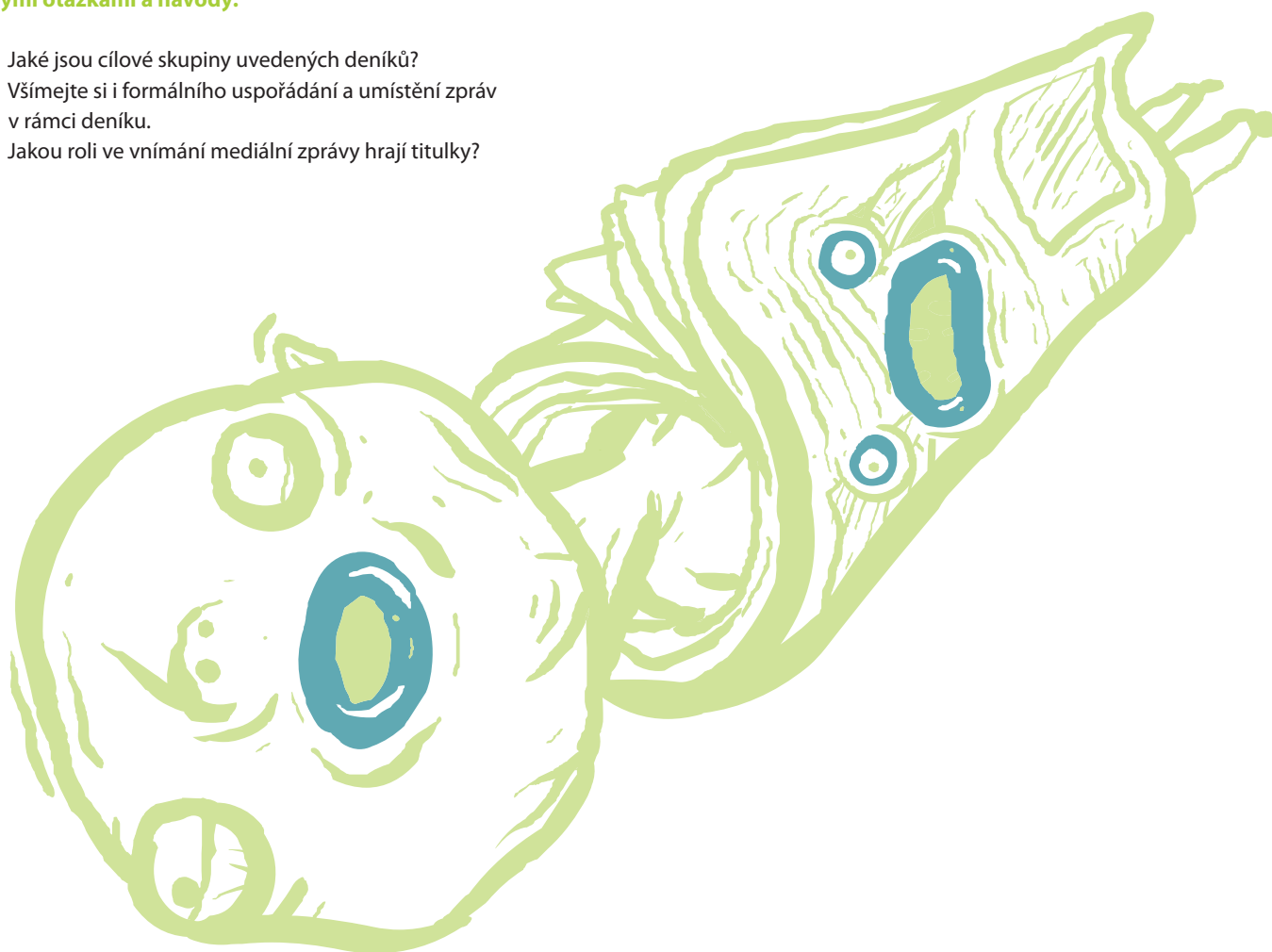
Pro určení správného řešení je třeba rámcově znát jednotlivé deníky. Proto je vhodné tuto aktivitu zařadit jako doplněk a zpestření po představení základních mediálních informačních zdrojů v ČR.

Pro jednodušší řešení můžete studenty navést následnými otázkami a návody:

- Jaké jsou cílové skupiny uvedených deníků?
- Všímejte si i formálního uspořádání a umístění zpráv v rámci deníku.
- Jakou roli ve vnímání mediální zprávy hrají titulky?

Návaznost na vzdělávací cíle RVP**Mediální výchova**

- Naučit se vyhodnocovat kvalitu a význam informačních zdrojů;
- podpořit svobodné rozhodování na základě kritického vyhodnocení nabídnutých informací nerovnocenné povahy, zvl. rozhodování v rovině občanského rozměru života ve společnosti a jeho oddělení od rozměru spotřebitelského;
- podpořit schopnost argumentace tím, že ho naučí vyhledávat „nedořečená“ místa v textu (zamlžené otázky, manipulaci slovem i obrazem apod.).

PRACOVNÍ LIST 1/1

TEXT 1

Jitka Götzová, str. 1

VONDRA: BEZ RADARU SE MŮŽE VRÁTIT POVINNÁ VOJNA

Vicepremiér pro evropské záležitosti Alexandr Vondra (ODS) v souvislosti s případným odmítnutím amerického radaru na našem území včera postrašil možností obnovení základní vojenské služby.

„Samozřejmě můžeme říct teď ne, ale takové odmítnutí může mít své konsekvence. Mimo jiné se v budoucnosti nedá vyloučit, že bychom museli obnovit povinnou vojenskou službu, kupříkladu,“ prohlásil včera v diskusi ČT se šéfem soc. dem. Jiřím Paroubkem.

Uvedl, že když bude Česko zpřetrhávat svazky, na kterých postavilo svou obranyschopnost a bezpečnost, bude muset z toho vyvodit i takové důsledky. Povinná vojenská služba byla zrušena od roku 2005.

Paroubek odmítl strašení o případném narušení bezpečnostních vztahů, když jsme součástí NATO. Soc. demokraté prosazují, aby o umístění radaru rozhodli občané v referendu, jinak radar nepodpoří.

Svoboda a Parkanová: vicepremiér je mimo

Vicepremiér Cyril Svoboda (KDU-ČSL) označil Vondrova slova za nequalifikovaná, neboť uvažovaná protiradarová obrana je podle něj určena proti určitému typu ohrožení, což jsou mezikontinentální střely.

„Tam nám žádný voják, který by hlídal nějakou bránu či čistil chodby, nepomůže,“ řekl včera XXX.

Ministryně obrany Vlasta Parkanová (KDU-ČSL) se domnívá, že Vondra se vyjádřil v určitém chaosu. Kdyby měl klid, tak by to podle ní takto neřekl. „Osobně žádnou souvislost mezi radarem či neradarem a možným obnovením základní vojenské služby nevidím,“ uvedla ministryně na dotaz XXX.

Na obhajobu vicepremiéra poznamenala, že to zřejmě myslel tak, že obnovení povinné služby by připadalo v úvahu jediné tehdy, kdybychom nebyli součástí bezpečnostních struktur.

Místopředseda KSČM Jiří Dolejš s Vondrou také nesouhlasí. „Především – spojenecké svazky nestojí na přijetí nějaké americké nabídky, ta se může i odmítnout. Spojenecké svazky jsou zakotveny ve smlouvách. Jsme v NATO a další závazky vůči USA nemáme,“ uvedl pro XXX. Poznamenal, že když došlo ke zrušení povinné vojenské služby v Česku, o radaru se ještě nemluvalo. Ministr Karel Schwarzenberg (za zelené) se vyjádřit nechtěl, protože Vondrova slova neslyšel.

TEXT 2

Bob Flieder, Sloupek, str. 1

ÚLET

Děvčata a chlapci, kteří v sobotu táhli Václavákem s transparentem Ne základnám, museli včera ječet radostí. Největší vládní propagátor amerického radaru na našem území Alexandr Vondra převzal jejich způsob argumentace. Zatímco oni straší odplatou Východu, bude-li tu radar stát, Vondra začal strašit odplatou Západu, pokud základnu odmítneme.

V televizním posezení u Václava Moravce řekl, že odmítnutí radaru může vést v budoucnu ke zpřetrhání spojeneckých svazků v rámci NATO, což by čeští hoši případně pocítili povinným nástupem na vojnu. Vondra by byl asi šťastný jako blecha, kdyby mohl vrátit čas před tohle své bum bum ratata. Náhlé vyhrožování povinnou vojnou totiž zpochybňuje některé jeho minulé výroky i slova samotných Američanů.

Ti tvrdí, že v případě našeho negativního postoje mají jiné možnosti, kam základnu umístit. Nenaznačují, že by naše eventuelní ne mohlo zhatit další vojenskou spolupráci s nimi. a proč by se od nás, proboha, mělo odvracet celé NATO? Pane Vondro, jste ministr, ne aktivista.

PRACOVNÍ LIST 2/1

TEXT 3

Daniel Anýž, str 6.

**ZÁKLADNY USA NA EVROPSKÉ PŮDĚ.
SENÁTOŘI ANTIRAKETÁM ZATÍM NEVĚŘÍ.**

Černý pátek zažila před víkendem americká Agentura protiraketové obrany se svým plánem na vybudování základen v Polsku a v České republice. Prakticky ve stejné chvíli, kdy branný výbor amerického Senátu oznámil, že zkrátí rozpočet na výstavbu evropského segmentu, přinesl tisk zprávu, že agentuře se nezdařil dlouho očekávaný a ostře sledovaný test celého systému.

Obě věci spolu souvisejí, neboť hlavním důvodem, proč americký Kongres pochybuje, zda má cenu rozšiřovat protiraketový deštník o evropskou základnu, je sporná spolehlivost a funkčnost již vybudovaných prvků.

Dolní sněmovna amerického Kongresu před deseti dny zkrátila původních 310 milionů dolarů, které Pentagon na vybudování základen požadoval, o 160 milionů. Tím se prakticky odložil začátek výstavby sila v Polsku a kromě přípravných prací i radarového zařízení v Česku.

Branný výbor amerického Senátu nicméně v pátek navrhl mírnější škrty činící 85 milionů dolarů. Zdroj z branného výboru pro XXX uvedl, že se jedná o peníze určené původně na „výstavbu a aktivaci“ evropské základny. Což by zřejmě umožňovalo větší rozsah přípravných prací, ale samotná konstrukce a instalace zařízení by se tím rovněž odkládaly.

Po branném výboru se teď bude návrhem rozpočtu zabývat celý Senát. Pokud škrty schválí, je podle uvedeného zdroje pravděpodobné, že i finální dohodovací řízení mezi sněmovnou a Senátem, naplánované na červen, je potvrdí také.

Později. A lépe

Podle původního plánu chtěla americká strana začít s prvními pracemi ještě letos a celá základna měla být hotova, jak tvrdili zástupci Agentury protiraketové obrany loni na podzim, v roce 2011. v současné době se tento termín už oficiálně posunul do roku 2013.

Což odráží politickou změnu v USA, kde se demokraté v listopadových volbách zmocnili většiny v Kongresu. Demokraté tvrdí, že nejsou proti konceptu raketové obrany, vláda by se ovšem podle nich měla soustředit na plnou operační schopnost stávajícího systému, než jej začne dále rozšiřovat.

„Chceme raketovou obranu, ale takovou, která funguje,“ shrnula toto stanovisko před nedávnem demokratka Ellen Tauschevová, předsedkyně sněmovního podvýboru pro strategické síly.

Tyto námitky zazněly opakovaně, naposledy minulý týden na jednání branného výboru Senátu od jeho předsedy Iry Levina. Podle něj požaduje vláda peníze ve chvíli, kdy jednání s Polskem a Českou republikou sotva začala.

Levin pro média dále uvedl, že základna, která by měla čelit budoucímu nebezpečí z Íránu, „nijak neodpovídá na už existující a reálné nebezpečí raket krátkého či středního doletu, které má Írán již dnes.“

Zástupci Bílého domu tvrdí, že Írán může mít rakety dlouhého doletu, proti kterým by měla být evropská základna namířena, v roce 2015. „Obrana už musí být na svém místě před tím, než se tak stane. Aby to bylo možné, výstavba musí začít už v příštím roce,“ napsali minulý týden ministr obrany Robert Gates a ministryně zahraničí Condoleezza Riceová v dopise vedoucím představitelům Kongresu.

Další test v srpnu

Podle některých dohadů byl dopis načasován tak, aby těsně předcházel testu, ve kterém Agentura protiraketové obrany hodlala prověřit systém v co možná zcela reálných podmínkách.

Ve čtvrtek ovšem byla zkouška nejdříve odložena pro špatné počasí. Při pátečním testu pak selhala střela, vypuštěná z Aljašky, která měla simulovat nepřátelskou útočnou raketu. Obranná raketa ze sila v Kalifornii tak vůbec nevzlétla. Podle zástupců agentury proběhne nový test nejdříve v srpnu.

PRACOVNÍ LIST 3/1

TEXT 4

Eva Pospíšilová, str. 2.

**VONDRA POHROZIL: KDYŽ NEBUDE RADAR, BUDE POVINNÁ VOJNA
„SCHOPEN, ODVEDEN!“ USLYŠÍ TENTO POVEL ZASE V BUDOUČNU MUŽSKÁ ČÁST NÁRODA?**

Vicepremiér Alexandr Vondra totiž včera varoval, že by případné odmítnutí radarové základny v Česku mohlo znamenat obnovení povinné vojenské služby v České republice. Ta, po bezmála 140 letech, byla zrušena k začátku roku 2005. Zavedení profesionální armády bylo podle Vondry možné jen proto, že země postavila svoji obranyschopnost na spojenec-
kých vztazích. Jejich zprětrhání by tedy mohlo být kamenem úrazu. „Můžeme říct ne, ale odmítnutí může mít své konse-
vence... Nedá se vyloučit, že bychom museli obnovit povinnou vojenskou službu,“ řekl v Otázkách Václava Moravce Vondra. „To je takový argument ze zoufalství,“ reagoval na to jeho oponent, šéf ČSSD Jiří Paroubek. i ministryně obrany Vlasta Parka-
nová možnost obnovení povinné služby odmítla.

Paroubek včera zopakoval, že ČSSD výstavbu základny nepodpoří, pokud s ní nevysloví souhlas lidé v referendu. Proti radaru jsou i komunisté. a zelení? Jejich širší vedení členy vyzvalo, aby při vystupování nepřekračovali své mandáty. Matěj Stropnic-
ký, který se účastnil demonstrace proti radaru, na to reagoval slovy, že je rád, že dál může vystupovat veřejně. To už ho ale
šéf strany Martin Bursík zval na kobereček. Republiková rada totiž zatím základnu neodmítla.

Vojenskou povinnost pro nejchudší vrstvy zavedl v roce 1781 císař Josef II. v roce 1868 přišla všeobecná branná povinnost. Od té doby se vojenská služba týkala většiny mužské populace. Konec přišel se začátkem roku 2005.

TEXT 5

Lenka Petrášová, Jan Gazík, str. 5

VONDRA: BUĎ RADAR, NEBO POVINNÁ VOJNA

Praha – Když odmítneme radarovou základnu, mohou se čeští muži začít připravovat na to, že možná budou muset znovu
povinně na vojnu.

Alespoň to včera v ČT řekl vicepremiér Alexandr Vondra. Je to jen nepravděpodobné strašení, nebo Čechům vážně hrozí
návrat povinné vojenské služby?

„Je to strašení,“ přiznává Vondra. „Aby si ti mladí lidé, kteří demonstrují a říkají ne ne ne, uvědomili dlouhodobé dopady ta-
kového ne,“ řekl Vondra jen den poté, co se v Praze sešly stovky lidí na demonstraci proti vzniku americké raketové základny.
Nejde podle něho o výhrůžku některého ze spojenců.

„Je to jen logická úvaha,“ říká Vondra. „Když s vámi uzavřu dohodu o spolupráci a pak ve chvíli, kdy vás budu potřebovat, řek-
nete ne, tak myslíte, že já budu nadšeně kývat, když příště budete něco potřebovat vy? Těžko. Takto to nefunguje,“ vysvětluje
a dodává: „Je potřeba si uvědomit, že bez USA a bez Británie je celý spolek NATO ničím.“

Ministryně obrany Vlasta Parkanová (KDU-ČSL) jeho názor nesdílí. „Nevidím souvislost mezi radarem a znovuzavedením vo-
jenské služby. Není rovnítko: buď radar a profesionální armáda, nebo ne a povinná vojenská služba.“

Vondrový obavy naopak chápe bývalý náčelník generálního štábu Jiří Šedivý. „Vývoj raket jde tak rychle dopředu, že se může
stát, že se v budoucnu obrátíme na spojence s žádostí: Stojíme o protiraketovou obranu. a oni pak namítnou: Když jsme to
potřebovali my, dali jste nám košem, takže teď to zaplatte nebo se spolehněte na vlastní síly,“ říká.

Na sobotní demonstraci proti základně se na rozpáleném Václavském náměstí sešla pestrá společnost: režisérka Věra Chyti-
lová, komunistická poslankyně Kateřina Konečná, exministr zahraničí Jan Kavan (ČSSD) spolu s předsedou Sněmovny Lubo-
mírem Zaorálkem či režisérem Zdeňkem Troškou.

Zúčastnila se i řada členů Strany zelených. Ti ani po nedělním jednání vedení strany nemají v otázce radaru jednoznačný
názor. „Za současných podmínek se vznikem základny souhlasit nemůžeme,“ řekl Martin Bursík po jednání. Zároveň však
umístění základny zelení ani neodmítli.

PRACOVNÍ LIST 4/1

DOPLŇTE K DENÍKŮM ČÍSLA PŘÍSLUŠNÝCH TEXTŮ:

DNES		BLESK	
PRÁVO		LIDOVE NOVINY	
HOSPODÁŘSKÉ NOVINY			

DOPLŇTE K DENÍKŮM ČÍSLA PŘÍSLUŠNÝCH TEXTŮ:

DNES		BLESK	
PRÁVO		LIDOVE NOVINY	
HOSPODÁŘSKÉ NOVINY			

DOPLŇTE K DENÍKŮM ČÍSLA PŘÍSLUŠNÝCH TEXTŮ:

DNES		BLESK	
PRÁVO		LIDOVE NOVINY	
HOSPODÁŘSKÉ NOVINY			

BOBO RÁD DISKUTOVAT

JEDNACÍ
ŘÁD

ČASOVÁ NÁROČNOST

Celkem: 20 minut
 Úvod: 5 minut
 Práce s pracovním listem: 10 minut
 Vyhodnocení: 5 minut

POMŮCKY

Tabulka s vybranými body jednacího řádu Evropského parlamentu.

ZDROJE

Jednací řád Evropského parlamentu

www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+RULES-EP+20091201+TOC+DOC+XML+V0//CS&language=CS

Jednací řád Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky

www.psp.cz/docs/laws/1995/90_index.html

JEDNACÍ ŘÁD

Stručný popis

Při bližším pohledu do fungování demokratických orgánů se ukáže význam prováděcích předpisů a jednacích řádů. Tyto definované postupy na jednu stranu dávají jednáním v demokratických institucích řád a efektivitu. Na druhou stranu se můžou jednoduše stát překážkou pro uplatnění demokratických přístupů, zdrojem obstrukce nebo překážkou v podílu na rozhodování osob a skupin neznalých příslušných postupů.

Popis aktivity

Jednací řád je úhelným kamenem každého demokraticky fungujícího orgánu. Jeho smyslem je na základě dohody zúčastněných nastavit pravidla práce takového orgánu, aby mohl dospět k cílům, kvůli kterým byl zřízen. Evropský parlament v tomto ohledu není žádnou výjimkou. Naopak vzhledem k velkému počtu svých členů, složitosti projednávané problematiky i souvislostem danými mezinárodními smlouvami upravující fungování Evropské unie je jednací řád Evropského parlamentu velmi precizní. Během této aktivity studenti hledají pravděpodobné důvody, proč jsou uplatňovány vybrané paragrafy. Zamýšlí se také nad případnými omezení a riziky zneužití zmíněných paragrafů jednacího řádu Evropského parlamentu.

Studenti obdrží nakopírovaný pracovní list a seznámí se s některými body jednacího řádu Evropského parlamentu. Ke každému předloženému paragrafu doplní pravděpodobný důvod jeho zařazení do tohoto dokumentu. Na druhou stranu tabulky pak napíšou omezení takového nařízení. Studenti mají za úkol zamyslet se, za jaké situace může být toto ustanovení pro výkon demokracie omezující. Případně, zda nemůže být zneužit pro blokování konstruktivního jednání parlamentu. Tato fáze aktivity trvá deset minut.

Vyhodnocení proběhne formou společné diskuze nad náměty studentů v obou oblastech.

Metodické doplnění

Otázka formálních náležitostí demokratického jednání je velmi složitá a dá se o ní diskutovat velmi dlouho. To ovšem není smyslem této aktivity. Základním smyslem je aby si studenti uvědomili význam dohod nad strukturou jednání například formou jednacího řádu a potřebnost jejich znalosti pro smysluplné zapojení do demokratického rozhodovacího procesu. Dalším důležitým momentem aktivity by pro studenty mohlo být zjištění, že taková opatření mohou být zneužita a ve svém důsledku omezit demokratické rozhodování. Pro efektivnost a vůbec možnost využití demokratického rozhodování je však třeba taková rizika podstupovat.

Další možností jak se více věnovat tomuto tématu, by mohl být obsáhlejší projekt porovnání jednacích řádů Evropského parlamentu a Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a hledání důvodů pro uplatňování jednotlivých opatření v těchto dokumentech.

Praktičtějším rozšiřujícím cvičením na tuto aktivitu je definování pravidel diskuze, která budou v rámci třídy uplatňována. Vytvoření takových pravidel, přispěje k pochopení významu a důvodu vytváření jednacích řádů.

Návaznost na vzdělávací cíle RVP

Občanský a společenskovední základ

- Vyrojí podstatu demokracie, odliší ji od nedemokratických forem řízení sociálních skupin a státu, porovná postavení občana v demokratickém a totalitním státě
- uvede okruhy problémů, s nimiž se může občan obracet na jednotlivé státní instituce, zvládá komunikaci ve styku s úřady

PRACOVNÍ LIST 1/1**ČLÁNEK 104: PŘÍSTUP VEŘEJNOSTI K DOKUMENTŮM**

Každý občan Unie a každá fyzická osoba s bydlištěm nebo právnická osoba se sídlem v členském státě má právo na přístup k dokumentům Parlamentu v souladu s článkem 15 Smlouvy o fungování Evropské unie

...

Kategorie dokumentů, které jsou přímo přístupné, jsou uvedeny v seznamu přijatém předsednictvem a zveřejněny na internetových stránkách Parlamentu. Tento seznam neomezuje právo na přístup k dokumentům, které nespádají do kategorií uvedených v seznamu; tyto dokumenty jsou zpřístupněny na písemnou žádost.

Proč?

Omezení:

ČLÁNEK 136: ÚČAST POSLANCŮ NA ZASEDÁNÍCH

1. Při každém zasedání je poslancům k dispozici prezenční listina, do níž zaznamenávají podpisem svou účast.
2. Jména poslanců přítomných podle prezenční listiny jsou uvedena v zápisu z jednání z každého zasedání.

Proč?

Omezení:

PRACOVNÍ LIST 2/1

ČLÁNEK 137: NÁVRH POŘADU JEDNÁNÍ

1. Před každým dílčím zasedáním sestaví Konference předsedů návrh pořadu jednání na základě doporučení Konference předsedů výborů a s ohledem na schválený roční legislativní plán uvedený v článku 35.

...

4. Konečný návrh pořadu jednání musí být rozdán poslancům nejpozději tři hodiny před zahájením dílčího zasedání.

Proč?

Omezení:

ČLÁNEK 146: JAZYKY

1. Všechny dokumenty Parlamentu se vyhotovují ve všech úředních jazycích.

2. Každý poslanec má právo hovořit v Parlamentu úředním jazykem dle svého výběru. Projevy přednášené v jednom z úředních jazyků jsou simultánně tlumočeny do ostatních úředních jazyků a také do jakéhokoli jiného jazyka, který považuje předsednictvo za nutný.

Proč?

Omezení:

PRACOVNÍ LIST 3/1

ČLÁNEK 152: OKAMŽITÁ OPATŘENÍ

3. Pokud narušování pořádku pokračuje nebo se opakuje, může předseda odebrat poslanci slovo a vykázat jej z jednacího sálu pro zbytek denního zasedání. v mimořádně závažném případě může rovněž přikročit k tomuto poslednímu opatření okamžitě a bez druhého napomenutí. Generální tajemník neprodleně zajistí výkon takového disciplinárního opatření za pomoci služby v sále a v případě potřeby za pomoci bezpečnostní služby Parlamentu.

Proč?**Omezení:****ČLÁNEK 155: USNÁŠENÍSCHOPNOST**

1. Parlament může jednat, rozhodovat o pořadu jednání a schvalovat zápis ze zasedání při jakémkoli počtu přítomných poslanců.
2. Parlament je usnášenišchopný, pokud je v jednacím sále přítomna třetina všech poslanců Parlamentu.

Proč?**Omezení:**

Aktivity o Evropském parlamentu

Mgr. Ondřej Marek
Vydalo CpKP, Praha 2010
ISBN: 978-80-86902-81-4
Vydání 1., Praha, 2010